

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 din. za inosestavo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davok posebej. Polt. ček. rač. 11.753. Telefon 45-86

Na delo

Naša društvena zborovanja so v polnem razmahu. Po dolgem neprostovoljnem odmoru se začena zopet doba kritičnega zbiranja zasnov za bodoče delo, ki se mora vršiti poslej v pospešenem tempu. Naše, po pozni skupščini skrajšano poslovno leto ter čas, v katerem živimo, ki tira vsa vprašanja na ostrino, zahtevata napon vseh sil.

Zadnja skupščina je pokazala vsekakor mnogo razumevanja za pereče naloge naše organizacije ter postavila v tem spoznanju obširen delovni načrt za organizirano članstvo in njegove funkcije.

Ko bodo letošnji skupščinski delegati poročali doma o poteku in sklepih najvišjega slovenskega učiteljskega foruma, ne bodo smeli brez potrebnega poudarka mimo tega načrta, kajti najvažnejši njegov del se obrača v prvi vrsti na člane, združene v sreskih učiteljskih društvih, in na njihove funkcije.

Mnenja smo, da je tudi v naših vrstah še premalo živa zavest, da je uspeh vsega organizacijskega stremeljenja vendarle odvisen predvsem od dela, ki ga opravljajo posamezni člani in njihove zajednice na terenu.

Vse preveč je še vedno zasidrano med nami prepričanje, da smo storili za svojo stanovsko zastopnico že vse, če smo redno odračunali svoj organizacijski davek ter da je vse ostalo dolžnost in naloga vodstva organizacije same. Kolikor je ta »kriva vera« med člani škodljiva za sreska društva, toliko je slično naziranje društvenih funkcionarjev ovirajoče in pogubno za uspešno delo vrhovnega vodstva naše organizacije.

Zato menda ne bo odveč, če se razmišlja, jo ustavimo nekoliko ob tem vprašanju in hitro pregledamo obseg dela, ki čaka še vedno naše članstvo.

Nobena organizacija ne more uživati ugleda niti vzbujati spoštovanja, če stoji njeni člani pasivno ob strani svojega vodstva ter prepuščajo vse delo svojim odborom, zahtevajoč od njih vse pobude in učinkovite nastope v obrambi svojih pravnih in gmočnih interesov. Ne zavedajoč se škodljivosti svoje pasivnosti, menijo prav taki člani, da imajo polno pravico izrekat žolčno kritiko o delu svojih izvoljenih zastopnikov ter z žgočim sarkazmom spremljati njihova hotenja in dejanja. Kaj pa naj pomenijo v očeh javnosti vsi napor organizacijskih predstavnikov, če ne stoji brezkompromisno za njim trdna in odločna falanga organiziranega članstva, ki ume ceniti borbeno voljo svojega vodstva ter ga ceni predvsem po tej in ne po morebitnih uspehih in neuspehih.

Kako naj vodstvo učinkovito in uspešno nastopa v javnosti, če se članstvo samo ne žrtvuje niti z najmanjšo gesto, marveč — nasprotno celo — z omalovažujočo kritiko sproti podira, na čemer grade njegovi predstavniki, in ruši disciplino, brez katere ne bomo dosegli nikdar vidnejših uspehov. Za vsakega uvidnega člana bi moralo biti na dlani, da se na ta način moralno torpedirajo še gmočni prispevki, ki naj bi bili po njihovem mnenju že dovoljno jamstvo za uspešno borbo in zadostne žrtve, ki jih doprinašajo za skupne smote.

Dokler ne postane vsak naš član po svoji borbeni volji ozko povezan s svojim vodstvom, si ne smemo delati utvar, da bi mogla organizacija takih pasivnih članov dosežati uspehe za skupne koristi.

Z ozirom na to spoznanje se postavlja že leto za leto v naš delovni načrt zahteva po aktivizaciji članstva. Podoba pa je, da se izčrpuje vsa aktivizacija samo v postavljanju te zahteve na vodstvo samo. Aktivizacija se mora ostvariti na delovnem torišču članstva, ne pa v središčnem odboru samem. Potrebe se čutijo na terenu, zato je le-tam edino možen prostor za poživljanje sodelovanja v najširših krogih našega članstva.

Upravne odbore naših sreskih društev čakajo v tem pogledu najin in neodločljive naloge in prav današnja doba zahteva disciplinirano strnjeno delo organizacije. Če današnje naloge rasejo v ogromen obseg, da ne govorimo o problemih, ki se nam bodo vsilili v še povečani izmeri, v bližnji bodočnosti, ko bo odvihrala bojna furija preko evropskih pokrajin.

Tistim ogromnim nalogam bo kos le organizacijsko šolano in disciplinirano društvo, zato je treba temeljito izrabiiti že danes čas in priložnost za delo, ki nas čaka.

Vse naše socialne in gospodarske ustanove žive še vse preveč »avtonomno« življenje. Povezati se z njimi tako rekoč na življenje in smrt pomenja prvi pogoj za moč in uveljavljanje našega stanu. Kdor tega ne vidi, spi spanje pravičnega v najhujšem bojem hrušču in sanja takrat, ko zahteva čas od njega delo in ustvarjanje. Članstvo naj se ne zadržuje v prijetni zavesti, da nas bodo samo resolucije in delovni načrti postavili na stališče, ki bi ga v narodnem občestvu radi zavzemali. Brez intenzivnega dela se ni še nikdar ustvarilo nič temeljitga; kdor delo drugim prepušča, bo moral prepustiti drugim tudi uspehe.

Težek položaj

Minilo je že 15 mesecev od onega trenutka, ko je kapitalistično gospodarstvo, ki je zasnovano na profitu in ne na službi človeku, bilo naenkrat onroščeno najtežjih vezi učinkovite konkurence. Zaprte meje — blokada Evrope — besenje vojne vihte — vse to je pripomoglo raznim špekulantom in verižnikom pri pridobivanju ugodnega terena za njihovo umazano uveljavljanje — in draginja je nastopila svoj zmočovit pohod. Petnajst mesecev se cene dvigajo po strmi lestvici — in najnujnejše življenjske potrebine nam postajajo nedosegljive, kajti nesorazmerje med našimi plačili in draginjo postaja iz dneva v dan večje.

Toda na svetu živi nad dve milijardi ljudi in od teh jih »sam« polovica strada... tako vsaj je ugotovil gospodarstvenik Dande Benselle. In isti časopisi, ki poročajo o uničevanju pšenice v Argentini, obetajo, da bo Evropa prihodnje pomlad v nevarnosti za prehrano zaradi blokade. »Lepa« je ta perspektiva bodočnosti. Toda letošnja zima nastopa z vsvo ostrino in mnogi si niso mogli nabaviti niti drv, ki jim je cena narasla ponekod tudi za 100 %, kako naj tedaj mislijo na skromne zaloge za obetajočo se pomladno nevarnost. Draginja pa gre svojo pot in ni je menda več moči, ki bi jo zaustavila na tem zmagovitem pohodu.

Med tiste, ki najbolj občutijo draginjo, spadamo brez dvoma v prvi vrsti državni uslužbenci. Zvišanje plač pri vseh kategorijah je doseglo komaj 5 do 10 %. Naše plače niso bile sijajne — niti dobre ne. Če pred nastopom neznosne draginje niso dosegale življenjskega minimuma. — In danes? Vsakdo se zaskrbljen in obupan vprašuje, kaj lahko še kupi za skromno svojo plačo?

»Nevešele številke o cenah in o draginji« na podlagi cenikov Nabavljalne zadruge v Mariboru, torej avtentičnih podatkov, kažejo, kako zelo je draginja v teku enega leta vsem življenjskim potrebščinam narasla.

	24. VIII. 1939.	24. VIII. 1940.	podražitev %
Pšenična moka, banatska 0g kg	3,—	9,—	200
Koruzna moka 1a	kg 2,—	3,—	50
Pšenični zdrob	kg 4,—	9,—	125
Koruzni zdrob	kg 2,25	4,50	100
Zdrob za otroke	kg 4,50	9,50	111

Savez hrvatskih učiteljskih društev

Z ozirom na uvodnik »Za zvezo učiteljskih organizacij v Jugoslaviji« v 13. števil. »Učit. tovariša« ter v zvezi s polemiko, ki je na podlagi zahteve po ustvaritvi pozitivnih odnosov med JUU in SHUD nastala, prinašamo sledeče vrstice kot informativno poročilo s sestanka 67 predsednikov hrv. učit. društev in 27 članov osrednjega in upravnega odbora SHUD v Zagrebu.

Namesto letne skupščine SHUD se je od 5. do 7. t. m. vršil v Zagrebu sestanek zastopnikov okrajnih društev in članov odbora SHUD.

Po izvršenih otvoritvenih formalnostih in po sprejetju pozdravnih brzojav je sivolasi in častiljivi nestor hrvatskih učiteljev, predsednik g. Ivan Tomašić v čustvenem, otvoritvenem poročilu podal obširno zgodovino Saveza od Ivana Filipovića pa preko Basarička, Kirina in Trstenjaka.

Tri generacije so vodile Savez v hrvatskem nacionalnem duhu, a po svetovni vojni je prišlo do nesporazumov in do nasilja nad učiteljstvom z ustanovitvijo savske in primorske sekcije JUU. Avgustovski sporazum iz leta 1939. je prebudil poleg hrvatske banovine tudi SHUD. Oblast je v roku 3 dni odobrila pravila, a sodnija je v roku sledečih 3 dni izvršila prepis nepremičnin na SHUD.

Nekateri so zahtevali, da se osnuje »Savez učiteljskih društev banovine Hrvatske«. Pravi strokovnjaki so pa to odsvetovali, ker bi s tem nastala popolnoma nova organizacija, ki bi ne mogla biti pravni naslednik premoženja nekdanjega, nasilno razpuščenega SHUD. Zahteve po novem imenu, po reorganizaciji Saveza ter po uvedbi proporcionalnega sistema za volitve odborov in tudi ostale zahteve so nesmiselne, dokler hrvatski sabor ne sprejme novih, potrebnih zakonov, ki se jim bo prilagodila tudi učiteljska organizacija.

Sivolasi nestor učiteljstva in predsednik SHUD je nato v komemoraciji obudil spomin na upok. šol. nadzornika Vukovića, ki ga je na tem zborovanju po njegovem pozdravnem govoru, polnega radosti nad svobodno Hrvatsko in svobodno učiteljsko hrvatsko organizacijo, nepričakovano zadela kap. Tu je predsednik ostro napadel one kritike, ki trde, »da so v upravi Saveza mumijske« in da je treba takoj sklicati skupščino in izvolitve v upravo SHUD službene aktivne, mlajše in prožnejše borce za sodobne ideale

	24. VIII. 1939.	24. VIII. 1940.	podražitev %
Makaroni in špageti			
Testenine:			
»Franzovi«	kg 6,50	12,—	85
Makaroni in špageti »Cetina«	kg 8,—	13,—	62
Mast in slanina:			
Svinjska domača	kg 18,—	25,—	39
Prekajena slanina	kg 22,—	30,—	39
Bela slanina	kg 17,—	27,—	65
Meso:			
Gnjat (praška)	kg 19,—	30,—	58
Carsko meso	kg 17,—	26,—	53
Glavina brez kosti	kg 10,50	18,—	70
Kaša, deželni pridelki:			
Ječmenova kaša	kg 4,—	8,—	100
Ovseni kosmiči »Eta« in paradižniki	kg 20,—	25,—	25
Kuhano maslo	kg 28,—	40,—	44
Kava:			
Portorico, pražena, 11a	kg 76,—	100,—	31
Kneippova, sladna	kg 13,—	20,—	54
Olje:			
Oljčno dalmatinsko	liter 15,—	35,—	133
Oljčno, brez duha	liter 24,—	37,—	50
Podplati	kg 58,—	140,—	141
Kurivo, drva	meter 95,—	175,—	84

In ko gledamo te številke, posebno še, če nam obstane oko na odstotkih podražitve in če pomislimo na bodočnost — svojo, svojih družin in tudi na bodočnost vsega naroda, tedaj šele spoznamo, kako težka in povsem nejasna je pot, ki vodi v našo bodočnost...

Toda ali ni čudno, ko se je pri nas podražila sladna kava za polnih 54 %, kurijo na oni strani oceana v Braziliji s kavo lokomotive. In v času, ko se je pri nas bela moka podražila za 200 %, čitamo v časopisju sledečo vest:

»V Argentini, kjer bo žetev pšenice čez mesec dni, se računa z velikim nadnormalnim pridelkom. Plajiranje žetve povzroča vse večje skrbi zlasti zaradi izvoznih težkoč. Zaradi tega je cena pšenice na borzi v Buenos Airesu zadnje dni neprestano padala.«

Vprašamo se, ali more znatno zvišanje plač še rešiti naš obupni položaj?

hrv. učiteljstva. »Mi smo dali svoje življenje, svojo kri, svojo silo za to učiteljsko stvar, a danes je tako, da nekateri ne morejo dočakati smrti starca, da on s smrtjo preneha biti v vodstvu Saveza.« Nekateri očitajo upravi Saveza krivdo za težki materialni položaj učiteljstva, za stradanje velikega števila hrv. dece ter za velike, jesenske premostitve, vendar predstavniki Saveza niso pri tem odločevali. »Ali jaz pravim« — je z močnim glasom poudaril predsednik »vsem onim, ki mislijo, da morejo in znajo delati bolje od mene, naj svobodno in brez obzirov navale s kamni name. Jaz jih prosim in pozivam, da to sedaj store!...« Torej ni treba takšnih priznanj upoštevati. Jaz čutim samo odgovornost in potrebo, da še ostanem na čelu Saveza.

Sledilo je poročilo verifikacijskega odbora, čitanje zapisnika zadnje skupščine in poročila odborov.

Tajnik g. Zvonimir Miholjević je med drugim poročal, da je v SHUD včlanjenih 83 okrajnih društev z okrog 5 tisoč člani, a 9 sreskih društev je še vedno izven SHUD. Savez je zahteval reorganizacijo šole po sodobnih načelih pedagoške znanosti; zidanje novih šol; da dobi vsaka šola vsaj 5 »jutara« zemljišča, prisiljevanje k rednemu posecanju pouka, obvezno nabavo kompletnih del Ant. in Stjep. Radića za učiteljske knjižnice, povišanje učiteljskih plač, odpravo draginskih razredov, povrnitev osebnih doklad učiteljem, avtomatično napredovanje, razpisovanje učiteljskih prostih mest, službeno stalnost v kraju itd. Savez je sodeloval pri ureditvi hrvatskega šolstva, skrbel je za materialni in pravni položaj učiteljstva ter za premoženjsko stanje Saveza. Predstavniki Saveza so bili konzultirani o vprašanju šol. knjig, o hrv. pravopisu, o vaških nadaljevalnih šolah, o izmenjavi znanstvene osnove za zemljepis in zgodovino, o socialni zaščiti šolske mladine in o uredbi službenih odnosov banovinskih nameščencev prosvetne stroke za ljudske šole.

Poročilo poslovodje g. Josipa Ivezića o gospodarskem poslovanju in Hrv. učit. domu in konviku je bolj nezadovoljujoče. Blagajnik g. Anton Vraneković je podal blagajniško poročilo.

Sledila so razpravljanja o raznih poročilih. Številni govorniki so podajali predloge, sugestije, pripombe in kritike. Posebno mlajši člani so s svojimi realnimi pogledi v so-

dobno stvarnost hrvatskega naroda bili burno pozdravljeni, a istotako napadani.

G. Mato Božičević ugotavlja, da je učitelj g. Frank iz Jamarice, predsednik »Zadruge Ivan Filipović« začetnik akcij proti upravi in g. Tomašiću in zahteva, da izvaja konsekvence. G. Marijan Širola smatra, da so idejni začetniki akcij proti sedanjemu upr. g. Kranjčević, Marinić in Frank. G. Marinić zanika solidarnost z opozicijo in zahteva dokaze. G. Kranjčević zanika zveze z opozicijo, a izjavlja, da se ne strinja z delom predsednika g. Tomašića ter zapuša zborovanje z izjavo, da se ne smatra več za člana uprave Saveza. Mladi, pred kratkim še brezposelni učitelj g. Frank izjavlja, da se smatra odgovornega za predloženo resolucijo okrajnega društva v Novski, brani »Zadruge Iv. Filipović«, ki bo na božičnem sestanku mladih učiteljev zavzela svoje načelno stališče.

Govorili so še gg. Širinić, Cvitan, Puštek, Grgešina... Nekateri z izpadi na opozicijo, drugi obratno, dočim so tretji za mirno poravnano spora. G. Bogdanović izjavlja, da g. Kranjčević ni kriv za nastop opozicije in tudi on zapuša zborovanje z izjavo, da bo izvajal konsekvence v okrajnem društvu. O tem vprašanju so govorili še Babić, Salumunić in Čikara. G. Frank odločno odklanja politična podtikanja, politiko vpeljuje nasproti stran. Ponavljajo se napadi na najmlajše tovariše.

G. Filip Jugović govori o bivšem IV. odseku brezposelnih abiturientov, ki so se pozneje včlanili v lastno »Zadruge Ivan Filipović«. On jim je odrekal gostoljubnost ter za njihovo delo odgovarja predsednik bivše savske sekcije JUU g. Marinić, ki jim je dajal streho. G. Marinić se brani, on se ne čuti krivega in se njega to ne tiče. V znak protesta zapuša zborovanje, »jer ovo nije sjednica već — mučilište«.

Tajnik prečita na zahtevo navzočih okrajna učit. društva ter njihove predstavnike, ki so sestavljali resolucije proti dosedanjemu delu in predsedniku Saveza. To so samo mlajši učitelji, ki imajo zveze z g. Kranjčevićem in g. Marinićem, torej sta »obstajali dve kuhinji«. »Savez ni obvezna in prisilna sindikalna organizacija, pa lahko oni, ki se v njem ne počutijo dobro in prijetno ter ga žele podirati, osnujejo sebi drugo organizacijo«.

V odbor za resolucijo so izvoljeni gg. Čikara, Vujičić, Orešković, Božičević in Širola. Sprejeta so bila nato soglasno poročila in sklepi gospodarskega značaja, a za javnost je bil izdana sledeča resolucija:

»Na seji osrednjega in upravnega odbora SHUD, trajajoči 5., 6. in 7. decembra 1940. v Zagrebu, so se v navzočnosti 68 predsednikov okrajnih učiteljskih društev, a pod predsedništvom zaslužnega učiteljskega veterana, predsednika g. Ivana Tomašića, obravnavala vsa važna vprašanja učiteljskega stanu. O vseh teh vprašanjih je enoglasno sprejeta resolucija, ki se bo z utemeljitvijo predložila merodajnim faktorjem, a v kateri je posebno poudarjena potreba materialnega izboljšanja učiteljskega stanja, z ozirom na težke življenjske razmere posebno onih v oddaljenih in pasivnih krajih. Poudarjena so tudi vprašanja o pravnem položaju učiteljev in učiteljk kakor tudi o šoli in šolskem otroku. Poleg tega je požitvalnemu, nesebičnemu in neumornemu voditelju hrvatskega učiteljstva g. Ivanu Tomašiću, pa tudi celokupni upravi izraženo enoglasno priznanje za delo in neomejeno zaupanje.«

Upravni odbor je nato pod predsedstvom g. Tomašića, a v odsotnosti obeh dosedanjih podpredsednikov gg. Marinića in Kranjčevića, na seji razpravljalo o svojem stališču do opozicije.

Pavle Šegula.

DOM UČITELJIC

Zadruge »Dom učiteljica« v Ljubljani vabi na sestanek, ki se bo vršil v soboto, dne 28. decembra, ob 9. uri dopoldne v Učiteljski tiskarni. — Na dnevnem redu bodo predvsem razgovori o nadaljnjem delu za naš dom. — Stojimo pred važno odločitvijo. Pridite vse tovarišice, ki vam je pri srcu izvedba naših načrtov, da nam pomagate s svojimi nasveti! — Upravni odbor.

Dseblina:

Na delo.

Težek položaj.

Savez hrvatskih učiteljskih društev.

Vajenske šole.

Splošne vesti. — Osebnе zadeve. — Iz listov. — Mladinska matica. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljski pevski zbor. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Učiteljska tiskarna. — Novosti na knjižnem trgu.

Vajenske šole

Pod naslovom »Vajeniške šole« (pravilno: »Vajenske šole«, opomba ured.) je izšel v 9.—10. številu »Slovenskega obrtnika« članek, v katerem se je anonimni pisec obregnil v učiteljstvo ter v članku nanizal take obdolžitve in netočnosti, mimo katerih slovensko učiteljstvo ne more in tudi ne sme. Tudi si ne moremo niti predstavljati, da bi slovenski obrtniki mogli danes napadati učiteljstvo, ki je v dolgih desetletjih žrtvovalo vse svoje moči v blaginjo obrtniškega naraščanja v strokovnih nadaljevalnih šolah.

V uvodu članka čitamo, da je prejelo uredništvo celo vrsto pritožb zaradi razmer na obrtnih nadaljevalnih šolah, posebno zaradi namestitve novih učnih moči. Prav ta zadnji del stavka nam jasno dokazuje, kdo je duhovni oče napada na slovensko učiteljstvo, ki se že 30 let trudi in poučuje na strokovnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani in na deželi vsaj s takšnimi, če ne še z boljimi uspehi kot gg. strokovnjaki, ki so šele v zadnjih 5 letih vzeli pouk na teh šolah v zakup.

Na ljubljanskih strokovnih nadaljevalnih šolah poučujejo danes po veliki večini strokovnjaki, profesorji in inženirji. Tako sta izmed 21 učnih moči na strokovni nadaljevalni šoli na Ledini samo 2 ljudskošolske učitelja, na Grabnu izmed 16 učnih moči štirje, na Prulah izmed 18 učnih moči pet in na Vrtači od 19 učnih moči le štirje ljudskošolski učitelji. Že iz te kratke statistike je povsem jasno, da ne more pasti krivda za neuspehe, o katerih toži »Slovenski obrtnik«, na ljudskošolske učitelje, saj imajo vendar pretežno večino na vseh ljubljanskih strokovnih nadaljevalnih šolah gg. strokovnjaki, t. j. strokovni učitelji, profesorji in inženirji. Pripominjamo tudi še, da imajo vsi ljudskošolski učitelji, ki poučujejo na teh šolah, vse potrebne strokovne tečaje in izpite ter po 10., 20., 25- in celo večletno prakso v poučevanju na teh šolah. Zato je nesmiselno govoriti o ljudskošolskih učiteljih kot laikih. Na strokovni nadaljevalni šoli ni nobenega laika, učitelja brez predpisanih strokovnih izpitov. Res pa je, da so prišli na šole mnogi strokovnjaki, ki se absolutno niso znašli v poučevanju vajencev, to pa zaradi tega, ker jim je bil povsem nepoznan ustroj strokovnih nadaljevalnih šol in niso imeli pravega vpogleda v zmožnosti vajenskega naraščanja. Predavali so ex katedra in polnili glave mladih ljudi z učenostjo, ki je vajenci niso mogli doumeti. Brez metodičnih in didaktičnih načel so sipali svoje obširno znanje, ki jim ga nihče ne oporeka, a brezuspešno. V 2. razredu predpisuje učni načrt n. pr. zidarjem risanje opečnih zvez, vogalov, dimnikov, stebrov itd., pa pride strokovnik-inženir, ki jim predloži načrte vil, da jih vajenci pririsejo. V III. razredu uči zopet strokovnjak-inženir abecedo, ki se poučuje že v I. razredu itd. itd. In — ali ni čudno, da si morajo strokovnjaki izposojevati od ljudskošolskih učiteljev »laikov« predloge, ki jih potem uporabljajo pri pouku celo na tečajih za izobrazbo učiteljev na strokovnih nadaljevalnih šolah. Nam ljudskošolskim učiteljem se zdi, da je povsem napačno, poučevati vajence, ki so dokončali 4 razrede osnovne ter kvečjemu še 1. ali 2. razred višje ljudske šole, tako, kot poučujejo gg. strokovnjaki-inženirji dijaške na srednji tehnični šoli. Mogli bi navesti še nešteto drastičnih primerov, s katerimi bi dovolj jasno izpričali, kako poučujejo gg. strokovnjaki naše vajence na šolah. Pa o tem za danes dovolj.

Članek zastopa dalje stališče, naj bi obrtniški naraščaj poleg strokovnjakov poučevali predvsem obrtniki-mojstri. V Ljubljani so bili mojstri že dostikrat naprošeni, naj bi poučevali i na teh šolah, a razen par izjem se ni nihče prijavil. Pa še ti, ki so se prijavili, so po nekaj urah šolo zapustili in odklonili nadaljnje poučevanje. Danes poučujejo na vseh ljubljanskih šolah le 4 mojstri.

Nismo v načelu nasprotniki gg. mojstrov in še želimo njim sodelovanja, vendar je neizpodbitna resnica, da je treba obrtniškem naraščanju poleg pouka tudi vzgoje. Ali naj prepustimo vzgojo naraščanja mojstrom, ki dostikrat niti niso dovolj naklonjeni šoli, pridržujejo svoje vajence v urah pouka pri delu, podpisujejo lažne izjave v opravičilih zamud, češ da ni mogel vajenec v šolo, ker je bil bolan, pa se izkaže, da ga je mojster pridržal pri delu in mu zagrozil, da ga bo takoj odpustil, če pojde še kdaj brez njegovega dovoljenja v šolo. Vajenci večkrat sami zahtevajo, naj se njihovi mojstri naznanijo šolski oblasti zaradi nerednega pošiljanja v šolo. Seveda nočemo s tem delati krivice mojstrom, ki svoje vajence redno pošiljajo v šolo, vendar smo dolžni pokazati tudi na tiste, ki jih pridržujejo pri delu in se potem najpogosteje oglašajo v javnosti, češ šola ni za nič.

Tudi v združenjih samih bo treba razčistiti marsikaj, kar je v popolnem nasprotju s določili zakona. Vajenci nekaterih združenj polagajo pomočniške izpite in dobivajo diplome kljub določilom, da morajo prej predložiti spričevalo o završnem izpitu na strokovni nadaljevalni šoli.

Pa povrnimo se k članku. V njem pisec trdi, da je bilo letos v Ljubljani hudo kršeno načelo pri nastavitvi učnih moči. Letos se sploh niso nastavljal nove učne moči na ljubljanskih strokovnih nadaljevalnih šolah. Torej ni moglo biti kršeno načelo, ki ga zastopa Zveza slovenskih obrtnikov, naj bi obrtni naraščaj poučevali predvsem obrtniki in strokovnjaki. Pač pa je bil na neki strokovni nadaljevalni šoli v Ljubljani razrešen upraviteljski poslov inženir-strokovnjak, na neki drugi pa je upravnik sam podal ostavko. Na obeh šolah je kr. banska uprava izročila upraviteljske posle upraviteljem ljudskih šol, ki sta po zakonu odgovorna za inventar

in šolsko zgradbo, v kateri se poleg ljudske šole nahaja tudi strokovna nadaljevalna šola.

Pisec govori o nepravilnosti nastavitve. Kdo pa nastavlja učne moči in upravitelje? Ban! Da se je izvršila sprememba, je imel g. ban gotovo tehtne razloge. Ako se na šoli dogajale nerednosti, kdo je temu kriv? Ali naj jih navajamo? Roko na srce! Ljudskošolski učitelji nismo zanje odgovorni. Kako naj upravnik vrši svojo dolžnost, če pa je v času, ko se na šoli vrši pouk, zaposlen drugje. Ali naj upravlja šolo sluga, kot se je to neke večkrat dogajalo. Sluga je dirigiral učiteljstvo v razrede, če je bil kdo odsoten ali zadržan, sluga je nadzoroval vajence, če je bil upravnik odsoten, sluga je ... pa kaj bi obujali mrtve k življenju. Sluga je za skromno »napitnino« opravil marsikateri posel, ki mu je bil mimogrede naložen. Pa si še upate govoriti o »krivicah«.

Statistično smo dokazali, da je ljudskošolsko učiteljstvo na strokovnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani v manjšini. Torej ne more biti govora, da bi prav ti iskali na teh šolah »vira dohodkov«. Res, pred leti so poučevali na teh šolah le ljudskošolski učitelji. Desetletja so vodili in učili v nadaljevalnih šolah. Šele pred 5 leti so začeli prihajati vanje gg. strokovnjaki, profesorji in inženirji. Kakšna je potem naša logika o kruhoborstvu? Spominjamo se, kako je bilo v prvih letih po svetovni vojni. Oblastva so prosila gg. mojstre in strokovnjake, naj se žrtvujejo za vajence, a brez odmeva. In zakaj? Vzroki, da se niso vabilu odzvali, so bili prenziki honorarji. Ako bi tedaj ne bilo učiteljev ljudskih šol, bi morali vse vajenske šole zapreti. Učitelji so rešili vajenske šole pred razsulum. Oglasil se je sicer nekaj mojstrov in prav majhno število strokovnjakov, ki pa niso dolgo zdržali. Čez mesec dni so skoraj vsi šolo zapustili in odpovedali, češ pretežko je vajence poučevati in še za tako skromen honorar. Šele ko so se honorarji primerno zvišali in so zaradi naraščajoče poznejše krize prišli v stiske mnogi mojstri in gg. strokovnjaki, so se začeli gg. oglašati in danes vidimo, da imajo na vajenskih šolah veliko večino. In še niso zadovoljni. Zadržani ljudskošolskega učitelja bi radi izrinili. V to nam dovolj jasno govori pisec v svojem članku, ko pravi: ne zavidamo učiteljem postranskih dohodkov, dobe naj jih čeprav dvojnemu dohodku, ampak plača naj jih država, banovina, občina ali kdor koli.

Zdaj so strokovnjaki nezaposleni, pravi članek, medtem ko so ljudskošolski učitelji prepozeleni. Dolžni smo izredno zahvaliti gg. ki toliko skrbje za ljudskošolske učitelje ter se boje za nas, da ne bi bili preobremenjeni, preveč zaposleni. Nam se le zdi, da so tudi gg. strokovnjaki preobloženi z delom in vendar se tako silno potegujejo za mesta na strokovnih nadaljevalnih šolah. Vedno težijo, koliko ur imajo na svojem zavodu pouka, celo do 28 ur na teden in še več. Mi pa vemo, da so mnogi gg. tudi izven svoje službe prepozeleni pri privatnih podjetjih, raznih cenitvah itd. itd. Na neki strokovni nadaljevalni šoli v Ljubljani so zaposleni kar trije člani družine, oče in dva sinova.

Dalje trdi članek: Ljudskošolski učitelji si dele ure po željah. Imajo jih, kolikor hočejo. Mi pa pravimo, kot smo že zgoraj dejali: statistika jasno kaže. Urniki na strokovnih nadaljevalnih šolah so sestavljeni po željah strokovnjakov, ki so zaposleni drugod. (Kje je potem nezaposlenost? Op. ured.) Kar ostane, si razdele ljudskošolski učitelji, ki morajo sprejeti ure, ki jih gg. strokovnjaki zaradi velike zaposlenosti drugod ne morejo sprejeti. Če že pisec trdi, da zaposluje ljudska šola učitelstvo, ker zahteva delo v šoli celega človeka, vprašam: mar ne zaposluje tudi srednja tehnična šola gg. strokovnjake popolnoma? Nam se le zdi, da so tudi gg. strokovnjaki na svojih zavodih polno zaposleni.

Vajenska šola ni danes še strokovna šola v pravem pomenu besede, saj hodi vajenec k pouku samo dvakrat na teden. Ko pa bodo imele te šole svojo stavbo, svojega direktorja, svoje učne moči in bodo imeli vajenci celodnevni pouk ter svoje delavnice, potem šele bomo smeli govoriti o strokovnih šolah. Dokler pa tega ni, jih smatramo bolj za nadaljevalne ljudske šole.

Učiteljstvo ljudskih šol se je že moralo odreči »dohodkom«, ker je moralo prepustiti svoja mesta strokovnjakom. Kar jih je še ostalo, morajo za dokaj manjše honorarje vršiti prav isto delo kot gg. profesorji in inženirji. Medtem ko prejema učitelj po 18 din (po odbitkih komaj 17 din) na uro, prejema gg. strokovnjaki po 25 odnosno 24 din na uro. Za isto delo različno plačilo.

Še celo povest o kraljeviču Marku bode pisca v oči. Pravi: Baje so pred leti čitali vajenci to povest pri šolskem pouku. Razumljivo, da so jo čitali, saj sta bila pred leti predpisana v vajenskih šolah zemljepis in zgodovina. In junak kraljevič Marko je po svojih junaških delih tudi vreden, da ga pozna vajenski naraščaj. Še tudi danes čitajo vajenci pri pouku slovenskega jezika v čitanakah o junaških delih tega ali onega, četudi legendarnega junaka. Čemu bi se temu čudili? Junaški vzori morajo biti poznani zlasti naši mladini.

—t V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v njenih podružnicah v Celju in Mariboru si boste lahko nabavili banovinske zvezke za šolske naloge, ki so vpeljani namesto državnih. — Risanke niso predpisane, zato uporabljajte one, ki jih izdeluje in prodajajo naše knjigarne.

Marija Klofutarjeva:

Med »zaostalimi« v otrokovem stoletju

(Nadaljevanje)

Rodovnik in predšolsko življenje je pobiljševank in pobiljševancev je z globokim razumevanjem orisal pokojni mladinski sodnik Fran Milčinski v »Ptičkih brez gnezda«, njihovo socialno pozicijo pa F. Prešeren v stihu: »Kaj pa je tebe treba bilo...« dogodek, ki se vsak dan zavrti v kolesju človeštva.

ln prišla je njena težka ura. — Pozabila je na vse, dvignila se je nekam visoko in izvršila — izvršila svojo življenjsko nalogo, največjo, najsvetejšo od vseh, z nikomur ne bi delila te sreče. Deklica je bila zdrava, lepa. —

Čez teden dni je potrkala na okno v rodni hiši. Starec je odprl vrata. — »Oče« — je veselo vzkliknila, pa se je ustrašila mrzlega izraza njegovega obličja. Vrata so se ji zaloputnila, pred nosom — le trda beseda je udarila skozi nje. — Poljubila je hčerkico in rekla: »Pojdive!« Odpeljala se je v mesto ter se v mraku in mrazu ustavila pred razsvetljenimi okni lepe, velike hiše. Gori so prijazni ljudje, dobre sestre, tople sobe, ljub smehljaj, tu pa je pusto, mrzlo.

Pozvoni, položi pred vrata tople zavoj in zbeži... Čez nekaj časa se vrne. Pred vratni ni več zavoja, mala najdenka je že dobila čiste plenčke, svojo posteljico in stekleničko z mlekom. Življenje ostane življenje, ki ne pripada nikomur nego samo sebi. Kdo je oče tega otroka?

»Nekdo je sveti žrtvenik oskrunil.« — Zupančič — Duma. Ali je oče toksikonom, ki jemlje »zlobnega sovražnika v usta, da mu krade možgane« — Shakespeare, — ali član družbe, ki jo je karakteriziral M. Gorki v drami »Na dnu življenja«?

»Kosec za koscem razuma oropa požirek ga slednji.« — Nordiška Eda — utira alkohol boleznim pot, zmanjšuje vitalnost posameznika in rodu, zvišuje bolehnost in umrljivost, uničuje otroke, razplemenjuje in oslablja zarod, moti red in mir, rahlja moč države, razjeda rodbinsko življenje, uničuje pravost, grmadi zločine in nesreče, kosi blagostanje, peha posameznike in cele rodbine v propast in najširše sloje v bedo. Zmanjšuje, razdira, ubija in uničuje duševno življenje.

Splošne vesti

— Smuški tečaj za učitelje ljudskih šol na Mrzlici. Trboveljsko učiteljstvo se prizadeva organizirati božični metodični smuški tečaj za ljudskošolske učitelje pri domu SPD na Mrzlici v Trbovljah od 2. do 7. januarja 1941. Tehnični vodja tečaja je znani smučarski strokovnjak tov. Janko Sicerl. Stroški za posameznega tečajnika so preračunani na 300 din, toda upamo, da nam bo naklonila kr. banska uprava in morda še kaka druga javna in industrijska institucija toliko podpore, da bi se ti stroški zmanjšali vsaj za polovico. Število udeležencev je omejeno, zato pohitite s prijavi. V prijavi navedite priimek in ime, zvanje, mesto službovanja in zadnjo pošto. Prijave sprejema upraviteljstvo I. državne deške ljudske šole v Trbovljah.

Osebnne zadeve

—i V V. skupino so napredovali: Bogomir Fegic, Ljubljana; Antonija Albrecht, Mekinje; Zofija Perelin, Ljubljana; Justina Medved, Maribor; Anton Baša, Velje; Franjo Lavrič, Zalog; Justina Prolji, St. Jur; Amalija Kecelj, Ljubljana; Martin Stante, Celje; Karel Kočar, Cankova; Klotilda Likar, Ljubljana.

—i V VI. skupino so napredovali: Friderik Högl, St. Florijan; Leopoldina Breže, Pečice; Franciška Gumilar, Lipovci; Marija Trtnik, Moravče; Josipina Arnešek, Slov. Bistrica.

—i V VII. skupino so napredovali: Jurij Breže, Pečice; Bogomir Zadek, Dob; Milena Močnik, Libelice; Marija Gabrovšek, Razvanje; Ljudmila Hude, Semič; Milan Vrtačnik, Črnomelj; Berta Erker, Mali Slatik; Avgust Kravos, Vinica; Peter Kompoš, Tržič; Marija Kotnik, Moravče; Lidija Miklavc, Makole; Antonija Perčič, Laško; Marija Prah, Vurberg; Ludovik Rutar, Lesce; Angela Sekirnik, Oplotnica; Marija Ferbinc, Lokovec; Nada Slokan, Trbovlje; Stefanija Sok, Sv. Marjeta; Ivan Dodič, Gorje; Viktor Bajde, Slatina; Radenci; Franciška Gombač, Brezovica, Elizabeta Janko, Gor. Sušica; Darinka Japelj, Kranj; Alojz Kermelj, Sv. Florijan; Pavlina Korbar, Slatina-Padenci; Friderika Mihelič, Sv. Lenart, Julija Pintar, Preska, Franja Presnik-Čonč, Ždole; Vera Ferluga, Marija Snežna; Marina Bidovec, Kranj; Natalija Vrtačnik, Dobova; Agneza Cverlin, St. Vid; Vladimir Dermota, Turjak; Franc Ankele, Veliki Podlog; Viktorija Zmavc, Trbovlje; Ivana Zabukovec, Bloke; Katar Lavrin, Laško; Marija Makarovič, Lučine; Stane Ponikvar, Toplice.

—i Napredovali so v VII. skupino z uka-
zom z dne 24. septembra 1940. učitelj(ce): Japelj Pavel iz Kranja, Skof Ana iz Sv. Križa, Ravbar Hinko iz Dobrnica, Koželj Miroslav iz Sv. Petra pod Sv. gorami, Pahor Marija iz Radec, Terčak Bogomira iz Selnice ob Dravi, Zalahar Ciril iz Trate, Gorjup Justina iz Šmartna, Hauptman Zora iz Dragatuša, Hvala Anton iz Galicije, Štefančič Jakob iz Prihove, Knol Janez iz Livlada, Kosi Stefanija iz Male Nedelje, Žolnir Bogdan iz Šmartna pri Slov. Gradcu, Mihelič Vilibald iz Reke, Kokalj Franc iz Mengeša, Gale Ana iz Sevnice, Černelc-Jenko Mihaela iz Zagorja ob Savi, Luzevič Josipina iz Velenja, Praprotnik Terezija iz

nje, intelekt, čustvovanje in voljo. Nešteto je primerov iz vsakdanjega življenja, nešteto iz literature, n. pr. Rosenfeld »Der Einfluss des Alkohols auf den Organismus«, Dr. Robida — »Psihične motnje na alkoholni podlagi«, Bora Stanković — »Nečista kri« itd.

Ali je morda bilo to bitje s človeško podobno brez ponosa, brez samoljubja, brez časti, bitje, kateremu so altruistična čustva in morala samo »Fata morgana«, bitje, ki se ne zaveda svojega pada, živi najnižjim instinktom in zanj ni več pomoči, ker je sam noče?

Ali pa je mogoče dedno obremenjen psihopat, ki mu je sifilis, tuberkuloza, meningitis, eufelitis itd. kar tako strašno karakterizira F. M. Voltaire: »Nemer kamor hočeš pot, jaz sem, sem bil, bom tvoj gospod.« — Lettres philosophiques. — Ali pa je izkupiček prodaje človeškega telesa, plod patološke abnormalnosti enega ali obeh?

»Erst Mann und Weib zusammen machen den Menschen aus« — Kant.

Rojstna knjiga mnogih pobiljševancev »molče trobenta«, da pri nas še ni prodir Lombroso s svojo antropološko organizacijo proti prostituciji.

Kaj naj nastane iz takega otroka? Žrtev je socialnih razmer, ki ga mečejo iz ene do brotne hiše v drugo, a ko se mu vzbudi samozavest, obstoji na cesti, kjer nas nekega dne preseneti z izzivalnim ponašanjem.

Res je mnogo takih, ki s skrbjo gledajo na otroke, ki jim je glad tovariš, ulica vzgojitelj, beda svetovalka in nevolja učitelj, katerih življenje ne pozna misterija domačnosti, blagodejnega vpliva šolskega tovarišstva, dobre besede učiteljeve, ki so popolnoma deložirani iz človeške družbe.

Kakšni člani družbe in države, kakšne matere in vzgojiteljice bodo to?

Mnogo jih je, potepajo se po vaseh, preplavljajo ulice mest. Vsak je kot list, ki ga veter odtrga z drevesa, ponese s seboj, od naša vedno dalje in dalje, dokler ga ne pusti pasti nekje v blato, kjer se izgubi.

(Nadaljevanje sledi.)

— Prva slovenska knjiga o letalstvu — vabilo na subskripcijo. Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani namerava izdati knjigo: Letalstvo, fizikalne osnove, spisal profesor L. Andree, in vljudno vabi s tem vse prijatelje letalstva, naj se na knjigo naroče. V prednaročni stane knjiga 120 din. Izšla pa bo samo v primeru, ako se bo prijavilo dovolj naročnikov do konca mesca januarja 1941. Naročila sprejema samo založnica in so obvezna.

— Učiteljstvo šole v Hrušici pri Ljubljani je namesto venca na grob pokojne Apolonije Selan, matere naše kolegije, darovalo znesek 100 din za božičnico najsiromašnejše šolske dece.

Sv. Barbare, Riter Bernarda iz Toplic pri Zagorju in Haderlap Mara, otroška vrtnarica iz Dravograda.

—i V VIII. skupino je napredoval Gabriel Sudar, St. Jurij.

—i V IX. skupino so napredovali: Petrove Neža, učiteljica ženskega ročnega dela v Ljubljani; Zazula Pavla, St. Vid; Stibler Gizela, Sv. Jurij; Erjavce Franciška, Studenci; Avbelj Lidvina, Zalog pri Komendi; Toros Gertruda, Črna pri Prevaljah; Šušteršič Marija, Sv. Križ pri Litiji; Bohinc Roza, Globoko; Gaberc Jožef, Zagorje pri Kozjem; Grobler Alfred, Cajnarji; Gunčar Josipina, Raka; Debeljak Franciška, Kamna gorica; Jerman Zorislava, St. Jernej; Jug Feliks, Preloka; Kavčič Ivana, Šmarjeta; Kocbek Ivan, Čemšenik; Kristof Elizabeta, Izlake; Krušič Helena, Bukovščica; Mazi Pavla, Moščanci; Petrovič Boleslav, Budinci; Prhave Julijana, Poljane; Slapar Ivana, Smlednik; Ukmur Vinco, Dravograd; Čamernik Fran, Olimelj; Časl Stanislav, Svetinje; Bajec Adela, Sela pri Jugorju; Gruden Ivana, Stična; Končič Jožefa, Dobrnič; Rozman Angela, Pesnica; Antloga Antonija, Solčava; Babič Marija, Turnišče; Božič Franciška, Svibno; Braniselj Marjeta, St. Jurij; Glavnik Ljudmila, Cven; Gorjanc Antonija, Trstenik; Kavčič Ivanka, Stopiče; Kafač Marija, Rečica ob Savinji; Novinec Ivanka, Gorica; Rojic Vida, Sv. Marko; Pavželj Ljudmila, Vel. Gaber; Čater Alojzija, Stogovci; Duh Ivan, Nova Štifta; Kos Karel, Ruše; Torož Jožefa, Potok v Tuhinju; Šter Ciril, Božakovo; Klemenčič Avrelja, Moravče; Klamar Matilda, Križevci; Avguštin Brigita, Tišina; Borse Ljudmila, Prečna; Veršič Konrad, Senovo; Vodopivec Ivan, Golo; Grašič Ivan, Podstenice; Dobrnič Marija, Krog; Erker Vera, Tišina; Jalen Franc, Žužemberk; Juvan Majda, Sv. Jurij pod Kumom; Kobol Valerija, Sv. Tomaž pri Ormožu; Pipan Kristina, Devica Marija v Brezju; Radej Antonija, Senovo; Raner Matilda, Podzemelj; Tertnik Marija, St. Jurij; Ahtik Marija, Stogovci; Bučar Ana, Vuzenica; Demšar Rahela, Rovte; Kosjek Verena, Leskovec; Kulovec Ivana, Sv. Marjeta ob Pesnici; Malnar Vera, Brdo; Opeka Franciška, Ajdovec; Brodnik Franciška, Velike Lašče; Beber Zorislava,

Prihova; Dimec Srečko, Št. Janž na Vinski gori; Košuta Helena, Krka; Mihevc Jožef, Polje; Race Josipina, Dramlje; Rudolf Friderik, Pertoča; Kifer Doroteja, Krašnja; Novak Pavlina, Pince; Primožič Lidija, Št. Jernej; Bakoš Ludvik, Sladka gora; Zigon Milena, Zagorje pri Kozjem; Kopčavar Marija, Zeleniki; Velikonje Terezija, Dobje; Videnič Alojz, Soteska; Pristov Marija, Catež ob Savi; Ložar Miroslava, Št. Peter; Benčina Marija, Stari trg; Grbec Ema, Mežica; Dernač Vladimir, Bloke; Zadel Leopoldina, Planina

pri Sevnici; Zaje Albina, Tepanje; Kac Ljudmila, Dobovec; Lampret Zorana, Sv. Miklavž; Lipičnik Marija, Dobro; Medved Anica, Svetone; Merkuš Alica, Sv. Barbara v Haložah; Merčun Leopold, Nemška Loka; Motoh Josipina, Sv. Jurij ob Taboru; Musar Ana, Dole pri Litiji; Plantan Ivan, Dobovec; Zorko Bogomir, Sv. Primož; Habinc Zofija, Sv. Jurij; Hrobat Leopold, Šmartno ob Dreti; Stiglic Marija, Št. Janž na Vinski gori; Šmit Antonija, Horjul; Urek Vera, Sv. Florjan; Trobec Ida, Črni vrh; Turk Marija, Radmirje.

Iz listov

— I O neznačajnejših. Vedno so bili ljudje in vedno bodo taki, ki so pripravljeni, da se preobrnejo: v razburkanih časih je takih primerov posebno veliko.

Vsak tak primer je treba vzeti resno, zakaj taka stvar prizadeva vso javnost in množijo njene nevarnosti. Preden pa ga vzamemo tragično, bi se morali vprašati, kako se je tak človek obnašal prej. Ali je res poznal to, proti čemu se je takrat boril, ali pa se je boril proti tisti stvari kar tako, ker so jo napadali tudi drugi, medtem ko je bil s tem nazorom, ki ga sedaj naenkrat sam izpoveduje, že takrat, ko je proti njemu zabavljal, podzvestno v duhovnem sorodstvu? Ali je mož, se moramo vprašati, čigar besede vedno izražajo samo najgloblje prepričanje, ali pa se ravna po vetru in spada k tistim, ki vedno tulijo z volkovi? Ali ni mogoče napadati tuji nazor in režim s takimi razlogi in s takimi besedami ter v takem tonu, da si že takrat moral imeti vtis, da njegova strast ni pristna in da je zato tako glasen, da bi samega sebe ščitil pred morebitnimi skušnjavami, ki so ga sedaj premagale?

Najmočnejši ni tisti, ki, preden pride vrsta nanj, najbolj glasno kriči; najtrdnější ni tisti, ki svojo zvestobo in ljubezen ali pa sovrastvo kaže na javnem trgu; najboljši patriot ni tisti, ki tuj režim psuje in lastnega brani na tan način, ki ne ustreza domačemu npravu.

Kreposti, ki jih posebno danes potrebujemo, so: bister pogled, ki zna z višjega stališča ločiti dobro od slabega, uporabljivo od negodnega; neomajna tiha vera, ki je tako trdna, da je ni treba venomer kazati in pridigati; volja, ki se ne trosi v nepotrebnem bahanju; molčeča zvestoba, ki je enkrat za vselej prisegla, da se bo držala bistvenega in ga ne bo zavrgla, ker sama sebe pozna in ve, da življenje brez teh vrednot zanjo ne bi bilo več življenje. »Slovenec« 8. dec.

— I Šolstvo v Rusiji. V zvezi s proslavo Stalinove ustave objavlja ves sovjetski tisk članke, ki prinašajo statistične podatke o uspehih, ki jih je Sovjetska unija dosegla na vseh poljih udejstvovanja. V šole hodi 47 milijonov oseb, kar pomeni četrtno vsega prebivalstva. — »Slovenski narod« 6. dec.

— I Pravica do vzgoje. Tisti, ki se tako radi sklicujejo na naravo, naj nam povedo, kako je tam zunaj v stvarstvu. Kdo uči mlade lastovke letati? Kdo uči mlade mučke miš ločiti? Ali ste že kdaj opazovali mlade lastovke, ko se izpeljujejo, ko zapuščajo gnezdo? Po vaše: narava, po naše pa je stvarnik narave že živalim izročil nalogo in dolžnost, odrediti svoj rod in ga usposobiti za življenje. Če je stvarnik že v kraljestvu živalstva

odločil roditeljem to važno nalogo, koliko bolj gotovo jo je naložil v kraljestvu človeštva ljudem! V to sveto delo se ne sme nihče svojevolično vmešavati. Šola in razna društva so le pomočniki staršem in roditeljem, nikdar si pa ne smejo dovoliti, stopiti na mesto staršev. Kaj pa šole, če hoče država prevzeti ali odvzeti staršem to dolžnost, kakor je to zahtevalo Likurg v starodavni Sparti, kakor zahtevajo to voditelji socialističnih držav? Pokojni dr. Krek je nemalokrat rekel: »Država je najslabši gospodar. Njegova beseda bi veljala tudi o državi vzgojiteljici. Vzgojo naj nadzira v vzgojo naj se pa ne vmešava. Vzgoja sloni na ljubezni, ne pa na paragrafu. — »Domoljub« 4. dec. 1940.

— I Načrt zakona o iztrebljanju tuberkuloze je naslov razprave dr. Živka Lapajneje v »Slovenskem narodu« z dne 7. dec., iz katere posnemamo tudi naslednje: Mlad gimnazijski suplent, oženjen, z dvema otrokoma, oboli za odrpno tuberkulozo. Odiče v sanatorij, vzlic ugodnostim gladije medtem rodbina, po 2 letnem bivanju v sanatoriju pride v bolnico, čez pol leta exitus. Ker je bolehal za odrpno tbc, je moral zapustiti šolo, med boleznijo je gmotno upropastil rodbino, efekt sanatorija in bolnice: exitus! Socialno misleč človek si misli: zakon je pravilen, toda krut in popolnoma asocialen. Ako mora učitelj zaradi tbc v zdravilišče, bi morala medtem rodbina prejemati vse njegove prejemke, on pa bi se moral zdraviti brezplačno in na najboljši način. Zakon je tu predpisal nekaj popolnoma asocialnega. Bolezen obravnava zakon na isti način kakor zločin, ki ima za posledico izgubo službe.

— I Šolske spalnice pod zemljo. V Frankfurtu v Nemčiji so dobili zanimivo novost, ki spada v »okvir sedanje vojne«. Oblast je namreč izdala nalog, da morajo služiti šolska podzemeljska zaklonišča izključno šolski mladini. V zakloniščih bodo poleg drugega urejene tudi spalnice, v katerih bodo mogli ostati šolski otroci tudi čez noč, če bi na priliko trajal protiletalski alarm ves dan. »Večernik« 7. decembra.

— I Ko pridete v Ljubljano, Maribor ali Celje, ne pozabite obiskati Knjigarno Učiteljske tiskarne.

— I Za pouk zgodovine in zemljepisja si nabavite zgodovinske in zemljepisne sličice. Serija 30 zgodovinskih ali 30 zemljepisnih slik stane 4 din.

— I Šol. odróm priporočamo mladinsko igró »Sirota«, ki jo je spisal priznani pisatelj Anton Ingolič.

Mladinska mafica

— mm Prosimo poverjenike, da obvestijo učitelje, ki poučujejo v prvih razredih, da je pravkar izšel 6. zvezek Cicibanove knjižnice. V tem zvezku so ponatisnjeni najboljši pripevki iz razprodanega prvega in tretjega zvezka, je pa tudi nekaj povsem novih stvari. Knjižico je enotno ilustriral Milko Bambič. Uredil jo je Josip Ribičič. Cena din 2,— za izvod.

— mm Ker nam je pošla druga številka letošnjega »Našega roda«, prosimo poverjenike, ki imajo morda še kaj nerazprodanih izvodov te številke, da nam jih takoj vrnejo, da bomo mogli postreči z njimi nove naročnike.

— mm Na šole smo poslali frankirane dopisnice s prošnjo, da se javijo poverjeniki. Doslej so se javili 503 poverjeniki. Mnogo šol dozdaj še ni odgovorilo.

— mm Mladinske pisateljice opozarjamo na literarni natečaj Mladinske matice za realno delo, primerno za mladino višjih razredov. Literarna nagrada je določena v višini 2500 din, obseg dela na 5 do 6 pol male osmerke. Za nagrado pridejo v poštev le izvirna, še neobjavljena dela. Rokopisi naj se pošljejo po pošti v dveh tipkanih izvodih popolnoma anonimno.

no. Šele ob izidu tekmovanja se bodo javili avtorji z imeni in naslovi. Rok za vlaganje rokopisov poteče 15. januarja 1941.

— mm Knjižna založba »Filipović« v Zagrebu, ki je svoj čas po slikopisnem Ribičičevem »Mihecu in Jakcu« priredila »Mirka in Marka«, je pravkar izdala v hrvaškem prevodu Ribičičevega »Miškolina«. Prevod je izšel z originalnimi Justinovimi ilustracijami in nosi ime »Mišo in mišulja«. Delo je prevedel urednik hrvaškega mladinskega lista »Smilja« V. Cvitan. »Novosti« od 8. decembra t. l. prišajajo o knjižni laskavo oceno.

— mm Na željo nekaterih naših poverjenikov sporočamo, da sta »Naš rod« in knjižice Mladinske matice priporočila ministrstvo prosvete z odlokom O. n. br. 51.443 z dne 30. julija 1931. ter kraljevska banska uprava z odlokom IV. št. 14.746/I z dne 4. oktobra 1939.

Za svoje uspešno kulturno delo je poleg tega dobila Mladinska matica posebno pohvalno diplomu od Kraljevega fonda št. 6352 z dne 8. junija 1937.

O tem, da bi mogel kdo ovirati širjenje »Našega roda« po šolah, torej ne more biti niti govora.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Obvestilo. Prihodnji pevski tečaj se bo vršil 6., 7., 8. in 9. januarja 1941. v prostorih Glasbene Matice v Ljubljani. Tečaj je obvezen za vse tisto članstvo, ki je prejelo okrožnice. — Pred dnevi smo poslali na naslove posameznikov tri skladbe za domač studij. — Poslane note in vse druge, ki jih imajo še pevci doma, naj prinesejo pevci na prihodnji pevski tečaj. Tajnik.

Šolski radio

—r Torek, 17. decembra 1940., ob 14.15:

»Bloke, zibelka slovenskega smučarstva«.

Razgovor smučarskega učitelja Janka Sičherla z učencem o smuški zgodovini: Smučanje včasih in danes. Prvi sledovi smučanja. Kaj piše prvi krajeписec Slovenije, Janez Vajkard Valvazor o smučanju na Blokah. (1689.) Preprosti bloški plohi. Smuči kot prometno sredstvo. Mlado in staro na smučeh od zibelke do groba. Dan smučarskega veselja. Smučarske igre. Pristna ljudska smučarska govorica. Smuški muzej na Blokah bo naša zgodovinska posebnost.

—r Petek, 20. decembra 1940., ob 11. uri:

»Božič na morju«.

a) na prekoceanskem parniku,

b) na tovornem parobrodu,

c) na vojni ladji.

Vmes opis božičnih otokov, od kod imamo božično drevesce, kako je nastala pesem »Sveta noč« itd.

Učilo: zemljevid zemeljskih polut.

Opisuje g. Viktor Pirnat.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 15. decembra, ob 17. uri predaval g. Gunde Lojze: Spori v živinski trgovini.

Narod ima siguren občutek za vse ono, kar je zdravično. Ni le slučajno, da se ravno pri nas popije toliko bele kave. Naše gospodinjje jo vedo mojstrsko pripraviti. Naravno, s »Kolinsko« to vedno dobro uspe.

Kolinska
IZREDNO IZDATNA
KVALITETNA CIKORIJA

Stanovska organizacija JUU

Dabla

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo imelo svoje redno zborovanje v soboto, dne 14. decembra 1940., ob pol 11. uri v šolskem poslopju na Jesenicah. Poleg običajnega dnevnega reda nam bo predaval tovariš Kunst Vili o elektriki v sodobni šoli. S seboj bo prinesel tudi vse potrebne aparate in bo pokazal glavne poskuse, ki so namenjeni ljudski šoli. Že samo predavanje zahteva, da se zborovanja udeleži vse članstvo.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA sporoča vsem tovarišem in tovarišicam naslednje: Odbor Učiteljskega društva je po svojem položaju dolžan, da skrbi za red in točnost v poslovanju. To velja tudi glede članarine. Da spravimo vprašanje rednega vplačevanja članarine v pravi red, so se na zadnjem zborovanju določili za posamezne šole poverjeniki, ki bodo pri članstvu vsak mesec sproti pobirali članarino za JUU. Poverjeniki so se določili takole: za Bukovšičico tov. Oton Fink, za Dražgoše tov. Jeglič Alojzija, za Sv. Lenart tov. Nuša Pevc, za Reteče tov. Marija Ditrich, za deško šolo v Škofji Loki tov. Pagon Alberta, za meščansko šolo tov. Celjar Anica, za Trato tov. Zalahar Ciril, za Gabrč tov. Kerkoč Marija, za Javorje tov. Marenčič Marija, za Poljane tov. Srečko Gostinčar, za Selca tov. Jože Zupančič, za Sovodnj tov. Beti Elizabeta Pokornova, za Trebijo tov. Josip Krapš, za Zabrdovo tov. Radoslav Kovač, za Zali log tov. Rudolf Triller, za Zabnico tov. Anton Vidic, za Zelenike tov. Antonija Demšarjeva in za Martinj vrh tov. Vidmar Franc. Kolikor želijo tovariši in tovarišice ohraniti sedanji način plačevanja, jim tega nihče ne brani. Saj gre pri vsem samo za ustvaritev reda. Nadalje: pri zastankarjih se bodo sedanja vplačila zaračunavala za zaostanke. Članarino je plačevati mesečno naprej! Taka je tudi obveznost društva do sekcije. Prosimo: Kadar nakažete zneske, navedite na poštni položnici točno, čemu pošiljate denar! Oni, ki ste jih prejeli, ne pozabite vrniti »Potrdila«. Prihodnje zborovanje bo v soboto, 18. januarja, v Škofji Loki. Po zborovanju bo ogled nekaterih loških tovarn. Tovariško pozdravljamo! — Odbor.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJ GRADEC je zborovalo v soboto, dne 7. decembra 1940., v Slovenjem Gradcu ob navzočnosti 33 članov od vpisanih 41, na novo pa sta pristopila tov. Glavan iz Št. Janža in tov. Lestan iz Pameč.

Izmed dopisov je prečital tajnik dopise o prepovedi in dovolitvi zborovanj sreskih učiteljskih društev ter dopis o zaščiti članstva.

Predsednik tov. Kavčič je podal poročilo o banovinski skupščini in delu sekcije ter komentarje k člankoma v stanovskem glasilu — »Naša delegacija«.

Tov. Žolnir je predaval o sredstvih za dvig šolskega obiska v našem srezu, ki je na zadnjem mestu v Sloveniji. Priказal je tudi možnosti naše trenutne samopomoči za izboljšanje šolskega obiska, dokler se ne ukine čl. 61 zakona o narodnih šolah, ki nam naše visoko organizirano šolstvo vedno bolj in bolj uničuje. Ker pa razpolagamo krajjevo in časovno z različnimi sredstvi, je priporočal učiteljstvu, da organizira po šolah smučarstvo, ker bi ravno od smuči kot prometnega sredstva lahko imel šolski pouk največje koristi! Podal je točna navodila o izdelavi smuči, okovja, palic in stremen v vaški šoli, zraven pa tudi metodična navodila za teoretični in praktični pouk smučanja v ljudskih šolah. S tov. Furlanijem sta se javila učiteljstvu na razpolago, da ga izvežbata ob nedeljah na terenu, sicer bo pa tov. Žolnir razposlal po želji vsa navodila posameznim šolah.

Predsednik je zaključil zborovanje ob 12. uri.

Kavčič, predsednik.

Žolnir, tajnik.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO je zborovalo v soboto, dne 12. oktobra 1940., v ljudski šoli v Zidanem mostu. Udeležba: 63 članov in članice.

Zborovanje je otvoril tov. predsednik Mahkota Milan. Uvodoma je pozdravil gosp. sr. šol. nadzornika Vranca Ernesta kot predstavnika sr. načelstva in vse navzoče. Zahvaljuje se tovarišici podpredsednici Plavšak Marti in tov. Kimovcu, da sta vodila društvo medtem, ko je bil pri vojakih, in obžaluje izstop tov. podpredsednice iz uprave.

Tajniško poročilo je podala tov. tajnica Urbajs A. in v njem je očitala delo v društvu. O finančnem stanju je poročal tov. blagajnik. Revizijsko poročilo je podal tov. Sušnik, ki predlaga odboru razrešnico in se ista soglasno osvoji. Za delegate na banov. skupščino so bili izvoljeni tovariši: Mahkota Milan, Rihar Rafael, Kimovec France, za glavno skupščino pa Mahkota in Kimovec. Stilizirani so bili trije predlogi za banovinsko skupščino, ki so se tikali predvsem znižanja članarine. Vzбудili so obširno, a stvarno debato. Častno razsodišče je ostalo neizpremenjeno.

Urbajs, tajnica.

Mahkota Milan, preds.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V MURSKIM SOBOTI je zborovalo 4. decembra 1940. v Sokolskem domu v Murski Soboti. Po izčrpnem poročilu tov. predsednika Hajnske France z banovinske skupščine so sledila poročila ostalih društvenih funkcionarjev. — Tov. predsednik je v poročilu o spremembah v članstvu ugotovil, da je moral začasno odložiti mesto tajništva v društvu tov. Kramberger Joško, ker je bil z min. odlokom po § 104., toč. 16. in § 110. odpušen iz državne službe. Po poročilu je sledilo predavanje g. ing. Zobeča Iva, ravnat. gim., »O kemični vojni«. Predavanje je bilo zelo zanimivo in aktualno za današnje dni. Bila je sprejeta sledeča resolucija:

1. Z ozirom na porast cen življenjskim potrebščinam, ki so dosegle že nad 100 %, zahtevamo, da se državnim, samoupravnim uradnikom in državnim upokojencem takoj zvišajo mesečni prejemki vsaj za 500 din mesečno.

2. Zahtevamo ukinitve § 76. zakona o uradnikih. Zahtevamo »Zvezo držav. nameščencev«, č.č. hočemo, da bodo rezultati naše borbe zaboljšanje gmotnih razmer doseženi.

3. Naši organizaciji naj bo najvažnejši program dela v današnjih časih »zboljšanje gmotnih razmer uradništva«, vse druge borbe naj imajo podrejeni značaj.

4. Da bo imelo učiteljevo delo na službenem mestu večji in tudi trajnejši uspeh, je potrebna stalnost učitelja na mestu.

5. Nujna potreba je, da se prazna učiteljska mesta v obmejnih srezih takoj zasedejo z abiturijenti, ki pridejo že ta mesec iz učiteljske. Naj se ne dogaja še naprej, da ostanejo obmejne šole brez učiteljev, kakor se je to dogajalo do danes. Če ne bo vse tako, kakor bi moralo biti na meji, ne sklicujte se na učitelja, da ni storil svoje dolžnosti.

Udeležba je bila nad vse pričakovanje lepa. Prihodnje zborovanje bo 8. februarja 1941. v Murski Soboti.

Hajnske Franc, preds.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJE je zborovalo v soboto, dne 7. decembra t. l., v ljudski šoli v Kozjem.

Po uvodnih besedah in pozdravih tovarišev(ice), ki so bili v zadnjem času premeščeni na področje našega društva ali pa so na novo vstopili v organizacijo, je predsednik podal situacijsko poročilo, v katerem je orisal položaj v organizaciji, odnos našega društva do vodstva organizacije in končno predlagal, naj si društvo za svoj interni delovni program osvoji za to leto program Učiteljskega pokreta, ki bo objavljen po božičnih praznikih. Kot uvod temu delu naj bi služilo predavanje »Spoznavanje šolskega razreda«.

Po poročilu o delu in poteku banovinske skupščine so bili sprejeti sledeči sklepi:

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrúžnikom Učit. samopomoči. V oktobru in novembru 1940. Vas je zadrúžna uprava opozorila na zadrúžne knjižice. Zadnji položnici smo priložili vsem zadrúžnikom tiskana navodila za prepis zadrúžne knjižice. Potrebno je: 1. Pisma izjava o izgubljenem originalu, 2. razveljavljena zadrúžne knjižice, če je v nepoklicani roki, 3. za prepis je poslali znak za din 10,—. Vsem tistim, ki so se oglasili za prepis in spolnili vse tri pogoje, je zadrúžna uprava že poslala prepise. Kdor se je za prepis zadrúžne knjižice že oglašil, pa ga do zdaj še ni prejel, ta gotovo ni spolnil vseh treh pogojev. Naj stori to in prejel bo prepis.

1. Skupščina sreskega učit. društva v Kozjem soglasno ugotavlja, da je delegat tega društva na banovinski skupščini dosledno zastopal naloge tukajšnjega članstva, kakor jih je dobil na obnem zboru, ki se je vršil pred samo skupščino, in da so vsi napadi nanj — v zvezi s to skupščino — istočasno napadi na članstvo tega društva.

2. Soglasno odobravamo sklep upravnega in nadzornega odbora, s katerim je bila poslana »Izjava« našega društva v priobčitev v »Učit. tovarišu«, ki se nanaša na uvodnik »Po skupščini«, priobčenem v 10. šte. »Učit. tov.« Ker do danes »Izjava« ni bila priobčena, smatramo pa za potrebno, da je članstvo informirano glede naših predlogov tudi z naše strani, zahtevamo, da se Izjava priobči, ker bomo v nasprotnem primeru primorani, poslužiti se druge poti.

Sledilo je predavanje Čermelja Viktorja, šol. upravitelja iz Prevorja o kemiji in fiziki v kmetijskem pouku. Svoje predavanje je naslonil na svoja dva vzorna nastopa, katerih vodilna misel je bila: Domači rastlino-zdravnik. V kratkih potezah je prikazal pomen kemije in fizike za kmetijski pouk in sprožil več vprašanj pedagoško-didaktičnega in metodičnega značaja. Članstvo mu je za njegova izvajanja hvaležno.

Mencej Martin, preds. Otič Pavle, tajnik.

+ JUU — UČIT. DRUŠTVO MARIBOR, DESNI BREG je zborovalo dne 7. decembra 1940. v Mariboru. Navzočih je bilo 76 članov, t. j. 70 %.

Nova članica Rožič Marija iz Frama, Zborovanju je prisostvoval pol. kom. Kos.

I. Tov. Kontler Julij je predaval o »novi Lutorjevi pisavi«. Nazorno in praktično ter objektivno je pokazal pozitivne in negativne strani stare in nove pisave, ko je obe razčlenil s higienskega, estetskega, praktičnega in pedagoškega vidika. Vsi razlogi in tudi estetski govori za novo pisavo, ki je pokončna, enostavna in gladkotečja. Pisava ni takrat lepa, če so črke lepe in dovršene, temveč smatramo ono pisavo za sprejemljivo, ki pravilno izpolni ploskev med črkami, in besedami vlada pravilno sorazmerje in je vezava naravna. To so obenem tudi tri faze nove pisave: izpolnitev prostora, sorazmerje in vezava. Mimogrede se je dotaknil tudi vprašanja globalnega čitalnega pouka. Zastopal je mnenje, da je ta metoda pri nas nepotrebna zato, ker je naša pisava fonetična, ker imamo prenatrpane razrede in je kontrola nemogoča in ker bi bila pot do lepe pisave predolga. Posebej je še obravnaval premostitev prepada od glasu do črke. Najlažji in najnaravnostni način prehoda vidi v uporabi fonemike. Svoja zanimiva izvajanja je zaključil: Nova pisava je racionalna. Pisava ni smoter temveč sredstvo, zato se pisanje v sodobni šoli ne more uveljavljati kot samostojen predmet našega dela, temveč je del celotnega šolskega dela. Ne bo uspel oni, ki želi uvesti v svoj razred nov pisalni duktus po predmetnem sistemu. — Po predavanju so zborovalci izrekli željo, da bi si ogledali to novo pisavo v praksi v razredu tov. predavatelja, na kar se bi vršil skupni razgovor.

II. Po poročilu o banovinski skupščini JUU sekcije za dravsko banovino in po poročilu o ukrepih upravnega odbora zaradi pisanja »Učiteljskega tovariša« pred in po skupščini (uvodnika šte. 9. in 10.) je bila sprejeta naslednja resolucija:

1. Prosimo sekcijo, naj v bodoče po prejemu predlogov za banovinsko skupščino opusti članke, kakršen je bil v letošnji 9. številki »Učiteljskega tovariša« pod naslovom »Naša delegacija«, kjer se skuša vplivati na delegate, ki so vezani po svojih mandatih, in kjer so iznešeni zelo neprimerni izrazi.

2. Ravno tako ni na mestu, da uvodnik šte. 10. »Učiteljskega tovariša« z naslovom »Po skupščini« meče krivdo dogodkov na naše delegate, ki so bili naši glasniki in so nastopali z odkritimi zahtevami za naše stanovske in materialne interese.

3. Obsojamo pa vodstvo sekcije, da ni dalo na razpolago našega glasila za objavo sklepov društvenega upravnega odbora in zahtevamo, da se objavijo sledeči naši predlogi za banovinsko skupščino.

Prispevek za učiteljski naraščaj naj se vsako leto v celoti izrablja tudi v Mariboru in se naj v bodoče uporablja tudi za socialno podporo učiteljskim. Ali je to rušenje organizacije?

b) Sekcija naj vodi več računa o vzrokih upadanja članstva, saj je v zadnjih letih število članstva upadlo za 200, a v zadnjem letu samem za 82 članov, kar daje letni minus skoraj 40.000 din dohodkov. (Ali ta predlog ruši organizacijo?)

c) Mladinska Matica se je z nepremišljenimi izdajami sicer odličnih del zadolžila pri sekciji za 92.000 din in tri četrtine te zaloge leži nerazprodane. Učiteljsvo iz svojih prispevkov poleg dela za M. M. ne more kriti tega manjka, zato naj M. M. izdela sanacijski načrt. Zakaj se vsa izdajanja M. M. ne tiskajo v naši tiskarni? (Ali smo morda s tem zadali težak udarec eksistenci in borbenosti stanovske organizacije?)

č) Sekcija naj v bodoče pošilja društvom jasnejše in obširnejše obračune, da bo članstvo dobilo točen pregled porazdelitve sredstev. (Ali ta predlog ruši organizacijo?)

d) »Učiteljski tovariš« naj izhaja le dvakrat mesečno, a naj bo borbenost in bolj jedrat. S prihranki naj se zniža članarina. (Po proračunu, ki je bil sprejet na skupščini, bi moralo do polovice novembra iziti 14 števk UT, pa je na potu šele 12. Ali ni, če gledamo skozi ista očala, kakor se je ocenjeval naš predlog, tudi to rušenje organizacije? Razlika je še v tem, da je bil naš predlog predlog manjšine, drugo je pa dejstvo.)

e) Pevski zbor v sedanjem času ni nujna potreba in se naj vzdržuje z lastnimi sredstvi. (Ali bo morda s tem omajana eksistenca in borbenost organizacije?)

f) Skupščina sreskega društva Maribor desni breg razume in priznava, da z naraščanjem dela organizacije rasto tudi upravni stroški, vendar priporoča sekciji upravi štednjo in se naj zaradi tega postavka blagajnička črta in prevzame blagajniške posle ena izmed treh nastavljenih moči, ki delno že vrši te posle. (Ali je morda predlog štednje rušenje organizacije?)

g) Ali se morda s predlogom, da se naj znižajo dnevnice na 80 din, ruši organizacija?

h) Ali je morda to rušenje organizacije, da je naše društvo zahtevalo sodelovanje JUU s SHUD, kar je skupščina z enim glasom proti sprejela?

i) In končno, je li to rušenje organizacije, če je naša sreska skupščina odobrila stališče in sklepe seje upravnega in nadzornega odbora JUU sekcije za dravsko banovino z dne 13. julija 1940. glede Akcijskega odbora v Beogradu? Ali je morda zahteva, da se naj takoj odstranijo vse zapreke — če potrebno tudi osebe — ki ovirajo uspeh in delo Akcijskega odbora, jemlje borbenost naši stanovski organizaciji?

4. Pojasnila in pripombe naših delegatov, objavljene v UT št. 14, so popolnoma umestne, napisane v tonu, kakor sta ga zahtevala oba omenjena uvodnika, zato taktne. Nas tudi odgovor sekcije 15. šte. UT ni mogel prepričati o tem, da niso naši delegati stali na našem, torej pravilnem stališču.

5. S tem je za nas zadeva zaključena pod pogojem, da se naša resolucija v celoti objavi, in se bomo zopet z vso energijo posvetili podrobnemu a vedno pozitivnemu delu v naši stanovski organizaciji.

Resolucija bila sprejeta soglasno z odobravanjem. S tem je postal odgovor upravnega odbora z dne 13. novembra 1940. brezpredmeten in ga društvo umika od objave.

III. Upokojeenci in aktivni železničarji so že dobili izplačane zaostanke II. draginjskega razreda gradbenega okoliša Maribor-mesto, le učitelji še vedno čakajo na izplačilo. Zaostanek je pred kratkim predstavljal še lepo

vsoto, danes dan za dnevom zgublja na vrednosti.

Kurivo se nam izplačuje v gotovini, ki ni danes v nobenem razmerju z dnevnimi cenami. Zahtevamo, da se nam daje kurivo v naravi, kakor to predvideva zakon o ljudskih šolah.

IV. Vprašalna skrinjica: Pojasnilo se je vprašanje izplačil zaostankov stanarine.

Petrovič Simon, preds. Ledinek Miloš, taj.

Pripomba: Pod naslovom »Naša delegacija« je vodstvo sekcije v 15. šte. »Učiteljskega tovariša« z dne 5. decembra t. l. v »Pojasnilih in pripombah« na »Odgovore« objavilo, da med uvodnikoma v 9. in 10. številki organizacijskega glasila ni zveze. Obrazložilo je tudi pravi namen članka v 9. številki. Kljub temu postavlja 1. točka navedenih sklepov trditev o poskusu vplivanja na delegate v vprašanjih, v katerih imajo vezan mandat.

Sekcija je obvestila sreska društva, zakaj ne more objaviti odgovora upravnega in nadzornega odbora tega društva z dne 13. novembra t. l.

Ostala vprašanja v gornji resoluciji so predlogi tega društva za skupščino, ki so bili tudi na skupščini obravnavani in objavljeni, deloma so pojasnjeni tudi v naših »Pojasnilih in pripombah« v prejšnji številki stanovskega glasila.

Učiteljska tiskarna

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

priporoča sledeče zbirke:

A. Mladinske knjige:

1. Dimnik: Kralj Peter I., vez. Flere: Babica pripoveduje, vez. Gaspari: Sijaj, sijaj sončice, vez. Lovšin: Veseli pastirčki, broš. — Cena zbirki 8 din.

2. Rape: Uedinjenje, vez. Rape: Iz dni trpljenja, vez. Tille: V kraljestvu sanj, broš. Trošt: Moja setev II. zv., vez. — Cena zbirki 8 din.

3. Ewald: Matj narava pripoveduje, vez. Gangl: Zbrani spisi II. zv., vez. Gangl: Zbrani spisi VII. zv., vez. Lah: Češke pravljice, vez. — Cena zbirki 12 din.

4. Korban: Vitomilova železnica, vez. Šilih: Nekoč je bilo jezero, vez. Skulj: Sadjarčki, broš. Zbašnik: Drobne pesmi, vez. — Cena zbirki 12 din.

5. Slovenski pisatelji (klasiki), 7 knjig, broš. — Cena 50 din.

6. Slovenski pisatelji (klasiki), 8 knjig, nav. vez. — Cena 100 din.

7. Slovenski pisatelji (klasiki), 8 knjig, vez. v platno. — Cena 125 din.

8. Gangl: Moja pot. 1—10 knjige, vez. v polplatno. — Cena 150 din.

Mirko Kunčič: Triglavske pravljice I. zv. Dovški zmaj. — Cena 28 din. — Nova mladinska knjiga.

B. Leposlovne knjige:

9. Brežnik: Klic Gorjancev, broš. Jeram: Zastava v vetru, broš. Winkler: Cesta čez Resje, broš. Zupanc: Stari Hrk, broš. — Cena zbirki 18 din.

10. Gangl: Beli rojaki, broš. Gangl: Moje obzorje, broš. Jelenc: Spomini na jugoslov. prostovoljca, vez. Pugelj: Zakonci, vez. Zorec: Pomenki, broš. — Cena zbirki 22 din.

C. Znanstvene knjige:

11. Bučar: Kod Lužičkih Srba, broš. Der-ganc: Borba zapada in vzhoda, broš. Drtina: Ideali vzgoje, broš. Tovornik: Stara pravda nekda, broš. — Cena zbirki 8 din.

12. Kunaver: Na planine, vez. Kunaver: Kraški svet in njega pojavi, vez. Kolar: Preporodovci, broš. Wester: Življenje čebel, broš. — Cena zbirki 20 din.

13. Gombač: Umno kletarstvo, broš. Kunc: Veterinarska higiena za živinor., broš. Sadar: Lan in konoplja, broš. — Cena zbirki 20 din.

14. Andree: Radio aparat, broš. Čermelj: Ljudska astronomija, broš. Wester: Razgled z ljubljanskega gradu, kart. Zischka: Abesinija, vez. — Cena zbirki 30 din.

15. Skulj: Naša zelenjad, broš. Spiller-Muys: Planšarstvo, broš. Teržan: Kmetovalčev svetovalec, broš. — Cena zbirki 35 din.

Novosti na knjižnem trgu

—k Josip Ribičič: »Mišo i Mišulja« 1940. Mladinske strani v dnevnikih, tednikih, revijah in posebnih zvezkih »po dinar« okužujejo fantazijo hrvatskih nedoraslih generacij, zato se zlasti hrv. pedagoški krogi močno trudijo za primernejšo mladinsko knjigo. — Zdruga mladih hrv. učiteljev »Ivan Filipović« si je nadelo nalogo izdajanja dobrih originalnih in tudi prevedenih mladinskih knjig. V več tisoč primerih je ta zadruga že razprodala »Mirka i Marka« ter »Putovanje po sobi«. — Urednik »Smilja« V. Cvitan je prevedel Ribičičevo knjigo, ki je izšla prav sedaj pod gornjim naslovom in v javnosti. Interesantna in živahna zgodba z duhovitim in dramatično razgibanimi mesti ter kratkimi stavki (takorekoč narodnimi pregovori) bo vzbudila otroško pozornost za novo, dobro knjigo. — Na zunaj je knjiga skromnejša od prejšnjih. Prevod je ponekod šibak. Ilustracije E. Justina so zanimivost za hrv. mladinsko književnost, ki se je obogatila z lepim delom slovenskega mladinskega pisatelja Ribičiča. —gu

—k Knjige Vodnikov družbe. Letošnji dar Vodnikove družbe obsega štiri knjige. Poleg običajne Vodnikove pratike s pestro in zanimivo vsebino so dobili naročniki še Ilke Vaštetove: Rožno devico. V tem delu obravnava pisateljica Valentina Vodnika in Ljubljano v njegovi dobi. Kakor v svoji knjigi Roman o Prešernu, tako je tudi v tej knjigi spretno opisala razmere v tedanji Ljubljani. — Edo Deržaj: Pod špič je zanimiva povest iz naših hribov, v kateri so opisane tudi razne nevarnosti in težkoče, ki jih morajo premagati turisti. — Ing. chem. Jakob Turk: O rastlinski in živalski prehrani je zelo poučna knjiga, ki bo brez dvoma prav dobro služila tudi učiteljsvu pri pouku tako v ljudski, kakor tudi v kmečki in gospodinjinski nadaljevalni šoli. Letna članarina Vodnikove družbe za prihodnje leto znaša 25 din.

Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!

*
Največja izbira!

*
Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Zimski plašči,

kostumi, kompleji,

obleke in bluze

samo zadnje novosti

v največji izbiri pri

Elite

Prešernova ulica 7—9

Ljubljana

Primerna

božična darila

v veliki izbiri po nizkih cenah priporoča tvrdka

IGN. ŽARGI

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA ŠT. 11

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

priporočata veliko izbiro damskega in moškega blaga, preproge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!

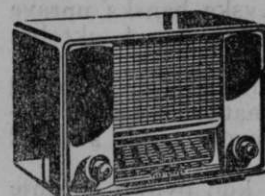
V KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE v Ljubljani in njenih podružnicah v Mariboru in Celju dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom, knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo.

TELEFUNKEN

Modeli za 1941

Popularni Telefunken-ov super 054 GWK

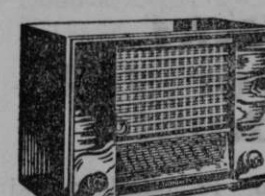

054 GWK

To je popoln super z novimi jeklenimi elektronkami. Nove »U« elektronke prihranijo mnogo toka, ne da bi zmanjšale učinek kakovosti.

Din 3400.—

Telefunken-ov specialni super 065 WK/GWK

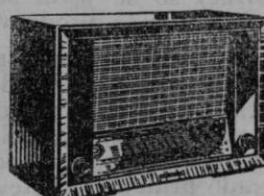
065 WK/GWK

Koncertni super s 5 jeklenimi elektronkami, 6 vglasišnimi krogi in z magičnim očesom. Aparat ima veliko rezervno energije ter izborno izravnavo fadigov. Elegantna kasetna iz orehovine.

Din 4475.—

Telefunken-ov velesuper 076 WK/GWK

Velesuper z ogromno rezervno energije. Opremljen je s 6 jeklenimi elektronkami. Ima 8 vglasišnih krogov, dvojno prestavo za iskanje postaj, magično oko in NAWI-membrano.

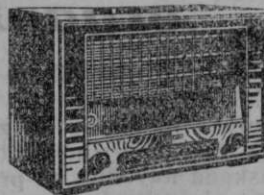

Din 5350.—

076 WK/GWK

Telefunken-ov največji super D 707 WKK

Razkošni super s 7 jeklenimi elektronkami in 7 vglasišnimi krogi. Predstopnja s posebnim vhodnim krogom. Ima napravo za avtomatično nastavitve postaj s 10 tipkami ter dvojne kratke valove od 13,7 m dalje. Opremljen je z vsemi tehničnimi odlikami. Izhodna energija 8 vatov.

D 707 WKK

Din 7700.—

„RADIO“, družba z o. z. v LJUBLJANI